

شناسه	مقررات و رویه اجرایی - دستور جلسه شماره ۲	تاریخ	۱۴۰۵/۰۷/۲۸
عنوان	بررسی مشکلات بازرسی از دفاتر قانونی توسط مؤسسات حسابرسی سازمان تأمین اجتماعی		
مراجع طرح موضوع	کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی، شوراهای گفت و گوی استانی کرمانشاه، مرکزی، خوزستان، همدان، هرمزگان، لرستان، کرمان، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، اصفهان، گلستان، قم، البرز، چهارمحال و بختیاری، تهران، قزوین، فارس و اتاق اصناف ایران و اتحادیه لوازم خانگی		
شرح دستور	مواد ۳۹، ۴۷ و ۱۰۱ قانون تأمین اجتماعی^۱، سازمان تأمین اجتماعی را مکلف نموده است صرفاً صورت مزد ارسالی از طرف کارفرما را حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط بازرس یا بازرسان سازمان مورد رسیدگی قرار دهد و در هیچ یک از مواد وظیفه‌ای برای حسابرس مبنی بر رسیدگی سایر هزینه‌ها پیش‌بینی نشده است. این در حالی است که در عمل بازرسان سازمان تأمین اجتماعی در مراجعه به فعالان اقتصادی در زمان بازرسی، مغایر با صراحت مواد (۳۹) و (۱۰۱) قانون تأمین اجتماعی و بخشنامه تنقیح و تلخیص ۱۱ جدید درآمد و ملحقات آن به شماره ۱۰۰۰/۹۹/۴۱۹۵ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵ (نحوه اجرای ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی) و مصوبه دادستانی در خصوص بازرسی دفاتر به شماره ۹۰۰۱/۵۲۰۹/۲۰۱ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۴، موارد ذیل را رعایت نمی‌کنند و مشمول حق بیمه می‌نمایند. این نحوه اجرای قانون توسط سازمان تأمین اجتماعی مشکلاتی برای کارفرمایان به‌عنوان شرکای اقتصادی و اجتماعی سازمان ایجاد نموده است که اهم آن‌ها در ادامه گزارش در قسمت ایرادات و مشکلات ذکر می‌گردد.		

^۱ ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی: کارفرما مکلف است حق بیمه مربوط به همراه را حداکثر تا آخرین روز ماه بعد به سازمان بپردازد. همچنین صورت مزد یا حقوق بیمه‌شدگان را به ترتیبی که در آیین‌نامه طرز تنظیم و ارسال صورت مزد که به تصویب شورای عالی سازمان خواهد رسید به سازمان تسلیم نماید. سازمان حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ دریافت صورت مزد اسناد و مدارک کارفرما را مورد رسیدگی قرار داده و در صورت مشاهده نقص یا اختلاف یا مغایرت به شرح ماده ۱۰۰ این قانون اقدام و مابه‌التفاوت را وصول می‌نماید هرگاه کارفرما از ارائه اسناد و مدارک امتناع کند سازمان مابه‌التفاوت حق بیمه را رأساً تعیین و مطالبه و وصول خواهد کرد.

- ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی: کارفرمایان مکلفند صورت مزد و حقوق و مزایای بیمه‌شدگان همچنین دفاتر و مدارک لازم را در موقع مراجعه به بازرس به سازمان در اختیار او بگذارند. بازرسان سازمان میتوانند از تمام یا قسمتی از دفاتر و مدارک مذکور رونوشت یا عکس تهیه و برای کسب اطلاعات لازم به هر یک از روسا و کارمندان و کارگران کارگاه و مراجع ذیربط مراجعه نمایند. بازرسان سازمان حق دارند کارگاههای مشمول قانون را مورد بازرسی قرار دهند و دارای همان اختیارات و مسئولیتهای مذکور در مواد ۵۲ و ۵۳ قانون کار خواهند بود. نتیجه بازرسی حداکثر ظرف یکماه از طرف سازمان به کارفرما اعلام خواهد شد.

- ماده ۱۰۱ قانون تأمین اجتماعی: سازمان مکلف است به صورت مزد ارسالی از طرف کارفرما ظرف شش ماه از تاریخ وصول رسیدگی کند و در صورتی که از لحاظ تعداد بیمه‌شدگان یا میزان مزد یا حقوق یا مدت کار اختلافی مشاهده نماید مراتب را به کارفرما ابلاغ کند در صورتی که کارفرما تسلیم نظر سازمان نباشد می‌تواند از هیئت‌های تشخیص موضوع مواد ۴۳ و ۴۴ این قانون تقاضای رسیدگی کند هرگاه رأی هیئت مبنی بر تأیید نظر سازمان باشد کارفرما علاوه بر پرداخت حق بیمه به تأدیه خسارتی معادل یک دوازدهم مابه‌التفاوت ملزم خواهد بود که طبق ماده ۵۰ این قانون از طریق صدور اجراییه وصول خواهد شد.

ایرادات و
مشکلات
مطروحه

۱- رسیدگی به دفاتر کارفرمایان به بیش از یک سال گذشته به عناوین مختلف^۲: به استناد مفاد مصوبه «ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی» به شماره ۵۰۴۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۳۱ مقرر شد که «بازرسی مندرجات دفاتر قانونی صرفاً در بازه یک سال قبل از ارائه آخرین لیست ارسالی کارفرمایان مجاز است» لیکن به این مصوبه توجه نمی شود و بازرسان با مشمول نمودن سند افتتاحیه دفاتر مالی کارفرمایان^۳، عملاً به حساب های سال های مالی قبل کارفرمایان ورود می نمایند و از کل حساب ها، خصوصاً حساب های فاقد ماهیت حقوق و دستمزدی (حساب ساختمان، حساب تأسیسات، حساب ماشین آلات و تجهیزات، حساب هزینه های قبل از بهره برداری خرید زمین و نقل و انتقال اموال و سایر دارائی ها) مطالبه حق بیمه می نمایند. این اقدام مؤسسات بدون وجود هیچ مدرک و سندی است که دلالت بر استحقاق سازمان تأمین اجتماعی برای دریافت حق بیمه داشته باشد.

۲- مشمول نمودن خرید و فروش تجهیزات^۴: بنا بر گزارش فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان کالا و تجهیزات و خریداران و فروشندگان، کلیه خرید و فروش ها و هزینه هایی که دارای فاکتور می باشند؛ مشمول کسر حق بیمه قرار

^۲ تذکر ۲ در بند دوم بخشنامه تفتیح و تلخیص ۱۱ جدید درآمد و ملحقات آن به شماره ۱۰۰۰/۹۹/۴۱۹۵ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵: درخواست بازرسی شرکت های بخش خصوصی با رعایت تصویب نامه ستاد اقتصاد مقاومتی، صرفاً از آخرین سال مالی با لحاظ موارد استثنای تصویب نامه صادر می گردد.

^۳ سند افتتاحیه یکی از انواع اسناد حسابداری می باشد که در آغاز دوره مالی جدید ثبت شده و مانده حساب های دوره مالی قبل در آن ثبت می شوند.

^۴ بخش د بخشنامه: نحوه تشخیص حقوق و مزایا و سایر هزینه های مشمول: کلیه وجوه پرداختی به کارکنان به استثنای موارد ذیل مشمول کسر حق بیمه می باشد:

۱- کلیه وجوه پرداختی به کارکنان به استثنای موارد ذیل مشمول کسر حق بیمه می باشد.

۱-۱ باز خرید ایام مرخصی در حدود مقرر در مواد (۶۴)، (۶۶) و (۷۱) قانون کار.

۱-۲ هزینه سفر و فوق العاده مأموریت به شرط ارایه مستندات و مدارک مثبته از قبیل: حکم مأموریت، بلیط رفت و برگشت وسیله نقلیه مورد استفاده، تصاویر گذرنامه و روادید.

۱-۳ کمک هزینه عائله مندی (حق اولاد).

۱-۴ حق همسر به کارکنان در مؤسسات مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت و جایگزین آن ها.

۱-۵ عیدی طبق قانون کار و سایر قوانین و مقررات، پاداش نهضت سواد آموزی.

۱-۶ پرداخت های نقدی یا غیر نقدی مناسبتی (مانند پرداختی بابت زادروز، اعیاد و مناسبت ها).

۱-۷ پاداش بهره وری و افزایش تولید طبق ضوابط ماده (۴۷) قانون کار

۱-۸ کمک هزینه مسکن و خواربار در ایام بیماری.

۱-۹ حق شیر و حق تضمین (کسر صندوق).

۱-۱۰ خسارات اخراج و مزایای پایان کار (حق سنوات)

۱-۱۱ وجوه پرداختی به شاغلین و یا بازنشستگان تحت پوشش سایر صندوق های بیمه و بازنشستگی دولتی (در صورت ارایه مستندات و مدارک مثبته)

۲- وجوه و یا ما به ازای پرداختی به اشخاص حقوقی و حقیقی که فاقد مفاسد حساب موضوع ماده (۳۸) قانون می باشند، بر حسب ماهیت کار و خدمات ارایه شده و با توجه به شرح فهرست طبقه بندی ریز اقلام مشمول و غیر مشمول (پیوست یازده) این بخشنامه، شناسایی و در کاربرگ مربوطه درج و مشمول گردد. ۳- قراردادهایی که موضوع عملیات آن توسط شخص مجری به تنهایی انجام پذیرفته و دارای تبعیت دستوری و اقتصادی و انجام شخصی کار باشد و مشمول قوانین استخدامی از جمله قانون کار باشد، قرارداد کار محسوب می گردد و حق الزحمه پرداختی به اشخاص مذکور برابر بند (۵) ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی با رعایت سقف دستمزد مشمول می باشد. ۴- قراردادهای مقاطعه کاری تک نفره که فاقد مشخصات بند (۳) بوده و موضوع عملیات پیمان منحصر توسط شخص مقاطعه کار به تنهایی انجام گرفته باشد، با عنایت به دادنامه های شماره (۵۸) مورخ ۱۳۷۶/۰۵/۲۵ و (۱۸۱۵) مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۰۶ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، از شمول ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی خارج می باشند. ۵- صورت حساب (فاکتور) کالا و خدمات صادره توسط کلیه واحدهای صنفی، تولیدی و خدماتی دارای مجوز فعالیت از مراجع ذیصلاح قانونی با لحاظ شرایط جدول شورای هیات مقرراتی و وحدت رویه در کاربرگ شماره ۲ طبقه بندی می گردند. ۶- در مواردی که اسناد حسابداری موضوع بند (۵) فوق به رغم شرح سند، فاقد ضامین باشد مراتب کتباً به کارفرما یا نماینده معرفی شده اعلام و رسید دریافت گردد و چنانچه حداکثر تا پایان زمان انجام بازرسی از ارایه مستندات مربوطه خودداری و یا از دریافت مکاتبات امتناع نمایند، اقلام مذکور در کاربرگ شماره ۲ طبقه بندی گردد.

می‌گیرند. این در حالی است که در فاکتورهای صادره، خریدوفروش تجهیزات و اقلام مصرفی، صرفاً کالا مبادله گردیده و نیروی انسانی نقش مستقیمی ندارد و این موارد نباید مشمول کسر حق بیمه قرار گیرند.

اولاً در بند ۵۳ بخشنامه تنقیح و تلخیص پیمانکاران تصریح شده است که با توجه به تبصره یک ماده ۹ الحاقی به نامه شورای عالی تأمین اجتماعی و دادنامه شماره ۱۸۴۷ مورخ ۱۳۹۳ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، قراردادهای خریدوفروش اجناس، مواد، تجهیزات و اقلام مصرفی که موضوع قرارداد مهیا، حاضر و آماده بوده و تعهدات موضوع قرارداد منحصرأ خرید یا فروش باشد و نیازی به تهیه یا انجام کار اضافی نباشد به دلیل فقد نیروی انسانی مشمول کسر حق بیمه قرار نگرفته و صدور مفاصحاسب بدون وصول حق بیمه بلامانع خواهد بود. لازم به ذکر است چنانچه موضوع قرارداد تهیه، تأمین و تحویل تجهیزات بدون کار اضافی باشد معادل هشت درصد از کارکرد بابت عملیات بازرگانی شامل؛ بازاریابی، برگزاری مناقصه، آموزش، خدمات پس از فروش و... منظور و حق بیمه متعلقه وفق ماده مصوبه به مأخذ ۱۵ درصد محاسبه و مابقی مبلغ تجهیزات از محاسبات حق بیمه معاف می‌باشد.

ثانیاً: در واحدهای اجرایی سازمان با برداشت اشتباه از این بند، تمام فاکتورهای صادره را همانند قراردادهای منعقد شده که ماهیت متفاوت صرف خریدوفروش داشته را مشمول احتساب حق بیمه می‌نمایند که این اشتباه موجب تحمیل ضرر و زیان به کارآفرینان می‌باشد.

ثالثاً: مطابق همین بند به کلیه قراردادهای منعقد ضریب حق بیمه محاسبه می‌نمایند که این موضوع درست نمی‌باشد و می‌بایستی تفکیکی بین قراردادها مطابق بند ۵۳ اقدام شود.

ردیف	شرح مصدق
۱	حق نظارت
۲	آزمایش محصورات
۳	خرید درب سیمی -رابط سیمی کابلی و سیمی کابلی
۴	خرید کابلی -دو شاخه -پرود کتور -دو شاخه
۵	خرید کابلی -کابلی -قشای -کلیشه
۶	خرید کابلی -ترانس -آمبر -کتاکتور -کابلی افشان و...
۷	خرید پارت شاخه -پرود کتور -سنگ و سوانچ و پرود کتور
۸	خرید سر سیم -آمبر -شیر برقی و...
۹	بابت خرید کلید اتومات و انشایدر
۱۰	خرید کابلی زمینی و کابلی افشان
۱۱	خرید تریدال -مناکتور -پارسی قاتال -شیر برقی و...
۱۲	سیمی کابلی -درب سیمی کابلی -کابلی زمینی -شیر -شیر و پرود کتور -مهره -سیمی کابلی
۱۳	خرید لیمبی -پرود کتور -خطوطی -لیمبه -لوله -گونی -میلگرد -سیم جوش -شیر آهن
۱۴	خرید کلیشه
۱۵	خرید نرم افزار بارنگار
۱۶	خرید داکت -کابلی -لوله -کالکشن و...
۱۷	خرید پشم شیشه -شیر روغنی -سنگال و سربشم
۱۸	خرید فشار شکن -لوله -کپ -فلج -شیر فلکه -واشر -سره جوش -شیریل
۱۹	خرید سنگ گل پنه ای
۲۰	معاینات پزشکی دوره ای پرسنل شاغل در شرکت
۲۱	خرید کپینه
۲۲	خرید دیوار پرش -شیشه دو جداره
۲۳	خرید چرخ چک پالت و چک پالت دستی
۲۴	خرید گرماتاب ۴۰ کیلو وات ۱۱۵
۲۵	خرید ورق استیل
۲۶	خرید کابو برقی ایستاده و دیواری
۲۷	آرت سنجی -محصولات سنجی تست هیدرو استاتیک -محصولات سنجی معیون
۲۸	تعداد علامت استاندارد
۲۹	خرید لعل -لیمبی -سیم فلزی -مهره -واشر -شیرینگ -سربشم هوا
۳۰	خرید مهره -نگهدارنده روو و پوش برنجی
۳۱	خرید انجام آزمایشات دوره ای (آسیاب) پرسنل شاغل در شرکت
۳۲	مأموریت -حق القاعه مأموریت ویدایش بهره وری تولید و مزایای بازنشستگان سایر صندوقها و همچنین اقلام مزایا بر سقف پست پردازی

۳- عدم اجرای صورتجلسه شورای مقررات زدایی سازمان تأمین اجتماعی در مورد استانداردسازی کاربرگ شماره ۳:

سازمان تأمین اجتماعی با انتشار مکاتبه‌ای اعلام نمود که صورت‌حساب‌های با کد کارگاهی و شناسه ملی مورد پذیرش نمی‌باشند و کارفرمایان ملزم به دریافت ردیف پیمان بابت تک‌تک صورت‌حساب‌ها هستند که دستورالعمل داخلی عملاً منتج به مشمول شدن کلیه اقلام صورت‌حساب‌ها و ایجاد بار مالی فاجعه باری برای کارفرمایان گردید و با اعتراضات فعالان اقتصادی مواجه شد. لذا این موضوع با پیگیری اتاق بازرگانی ایران در جلسات شورای مقررات زدایی سازمان تأمین اجتماعی مطرح گردید و مقرر شد:

"فاکتور صورت‌حساب‌هایی که صرفاً جهت خرید کالا صادر می‌شوند (چه به صورت رسمی یا عادی) از شمول حق بیمه خارج شوند و فاکتورهای (رسمی یا عادی) که ماهیت سفارش کار دارند و صادرکننده فاکتور دارای کد کارگاهی ثابت فعال در تأمین اجتماعی می‌باشد که قابلیت رؤیت در Workshop و سامانه حاسب را برای بازرسان دفاتر قانونی فراهم باشد، برای خریدار غیرمحاسباتی گردند و در مورد فاکتورهای رسمی خرید کالا توأم با خدمات، بخش خرید غیرمشمول اما بخش خدمات مشمول خواهد بود. در مورد فاکتورهای عادی خرید کالا توأم با بخش خدمات نیز بخش خدمات مشمول اما بخش خرید در صورت درج در گزارش معاملات فصلی و یا سامانه مؤدیان مالیاتی با ارائه مستندات واریز به حساب طرف مقابل، قبض انبار و در صورت وجود مستندات حمل غیرمشمول خواهد بود. به همین ترتیب در خصوص سایر فاکتورهای خرید کالا توأم با خدمات که هزینه خرید از خدمات تفکیک نشده باشد و فاکتورهایی که صرفاً خدمات هستند و همچنین پورسانت فروش نمایندگی‌های مجاز و یا کارمزد فروش اشخاص حقیقی و حقوقی فاقد نمایندگی، حسب صورتجلسه پیوست اظهارنظر شده است."

لیکن این صورتجلسه اجرا نمی‌گردد.

۴- مشمول نمودن خرید ماشین‌آلات خارجی دارای برگ سبز گمرکی: در برخی از موارد خرید ماشین‌آلات خارجی که دارای برگ سبز گمرکی هستند و از مبادی قانونی ترخیص و وارد کشور گردیده است، مشمول پرداخت حق بیمه قرار می‌گیرند که این موضوع فاقد وجاهت قانونی است.

مصادق: شرکت آبا طعم پرشین: این شرکت بابت مبالغی که برای خرید ماشین‌آلات خارجی پرداخت نموده است مشمول کسر حق بیمه شده این در حالی است که بدهی با همین موضوع در هیات‌های بدوی و تجدیدنظر سال گذشته صفر گردیده است ولی در بازرسی این سال مجدد در کاربرگ‌های شماره ۲ درج گردیده و مشمول کسر حق بیمه نیز قرار گرفته است.

۵- مشمول نمودن بارنامه‌های رسمی تمبردار: با توجه به اینکه مراکز مربوط به صدور بارنامه‌های رسمی تمبردار، آژانس‌های مسافرتی و مراکز مشابه هرکدام دارای کد کارگاهی بوده و لیست بیمه شاغلین در مراکز مذکور به تأمین اجتماعی ارسال می‌گردد. لذا بارنامه‌های رسمی ارائه شده توسط حمل‌کننده کالا، باربری‌ها و رانندگان نباید مشمول کسر بیمه قرار گیرند؛ لیکن صرفاً به دلیل استمرار آن، دارای ماهیت پیمانکاری تلقی کرده و مشمول کسر حق بیمه

می‌کنند.

مصادق: شرکت سیمان آبیک: با توجه به اینکه در بخشنامه تنقیح و تلخیص به صراحت آورده شده که بارنامه‌های تمبردار تحت هیچ شرایطی مشمول کسر حق بیمه نمی‌باشد، بازرسان دفاتر قانونی در اجرای ماده ۴۷ قانون کلیه بارنامه‌های تمبردار و قانونی را مشمول کسر حق بیمه قرار داده و بابت این بارنامه‌های قانونی بدهی ایجاد نموده‌اند و این موضوع در سایر شرکت‌ها نیز از طرف موسسه حسابرسی رعایت نمی‌گردد.

۶- مشمول نمودن خرید و پشتیبانی نرم‌افزارها: خرید و پشتیبانی نرم‌افزارهای مورد نیاز شرکت و حتی در برخی از مواقع هزینه‌های خرید اینترنت مشمول کسر حق بیمه می‌گردند.

۷- مشمول نمودن هزینه‌های نصب و راه‌اندازی ماشین‌آلات توسط پرسنل: هزینه‌های نصب و راه‌اندازی ماشین‌آلاتی که توسط پرسنل بیمه‌شده خود شرکت انجام می‌پذیرد، مشمول کسر حق بیمه قرار می‌گیرند.

مصادق: شرکت وینو پلاستیک: علیرغم نصب ماشین‌آلات خریداری شده توسط پرسنل خود شرکت، هزینه‌های نصب و راه‌اندازی این ماشین‌آلات مشمول کسر حق بیمه گردیده است.

۸- مشمول نمودن سرفصل‌های غیرمشمول حسابرسی شده سنوات قبلی: برخی از اسناد مالی و سرفصل‌ها در انجام حسابرسی سنوات قبل غیر مشمول تشخیص داده شده و یا در هیات‌های بدوی و یا تجدیدنظر رای عدم شمول برای آن‌ها صادر گردیده است که در حسابرسی جدید علی‌رغم آگاهی و اشراف موسسه حسابرسی به این امر مجدداً مشمول پرداخت حق بیمه قرار می‌گیرد که این امر موجب اعتراض کارفرما و طی نمودن فرایند احقاق حق قانونی وی همراه با صرف زمان و هزینه خواهد بود.

مصادق: شرکت آبا طعم پرشین: این شرکت بابت مبالغی که برای خرید ماشین‌آلات خارجی پرداخت نموده است مشمول کسر حق بیمه شده این در حالی است که بدهی با همین موضوع در هیات‌های بدوی و تجدیدنظر سال گذشته صفر گردیده است ولی در بازرسی این سال مجدد در کاربرگ‌های شماره ۲ درج گردیده و مشمول کسر حق بیمه نیز قرار گرفته است.

۹- درخواست ارائه دفاتر قانونی و اسناد مالی از پیمانکاران: درخواست ارائه دفاتر قانونی و اسناد مالی پیمانکاران که منحصراً موجب شکایت زائد و اتلاف وقت کارکنان سازمان بوده و مغایر تبصره یک بند یک فصل دوم بخشنامه ۱۱ جدید می‌باشد. در این تبصره چنین آمده است که شعب مجاز به صدور درخواست بازرسی و دفاتر مقاطعه کاران در مورد قراردادهایی که حق بیمه آن‌ها مطابق مواد ۳۸ و ۴۱ قانون دریافت و مقاصداً حساب صادر می‌گردد، نمی‌باشد. همچنین مغایر نکات حائز اهمیت فصل سوم بخشنامه ۱۱ جدید درآمد می‌باشد.

۱۰- مشمول نمودن هزینه‌های مربوط به تخفیف‌های فروش: هزینه‌های تخفیفات فروش، پروموشن، حق ورودی

فروشگاه، استند تبلیغاتی، اجاره سرلین که مورد استفاده در فروشگاه‌های زنجیره‌ای از قبیل رفاه، افق کوروش، اتکا، هایپرمی و ... می باشد. مشمول کسر حق بیمه قرار می گیرد. همچنین عدم قبول بن خرید برای پرسنل از فروشگاه‌های بزرگ و معتبر به عنوان کمک‌های غیر نقدی که مشمول حق بیمه قرار گرفته اند.

۱۱- مشمول نمودن سایر موارد: فاکتورهای خرید غذا از آشپزخانه‌ها و تولیدکنندگان غذا مشمول حق بیمه می شوند. رفاهیات پرسنل بازنشسته و حقوق مازاد سقف و ... نیز مشمول حق بیمه قرار می گیرد. همچنین اخذ حق بیمه از قراردادهای اجاره فضا و تبلیغاتی شهرداری، صدا و سیما علی رغم معافیت

مصدق: شرکت توسعه نرم افزارهای بانکی نگاه: بابت افراد بازنشسته که به صورت پاره وقت اشتغال داشته و یا در سایر موسسات مشمول تامین اجتماعی نسبت به پرداخت حق بیمه با رعایت سقف دستمزد مشمول کسر حق بیمه اقدام نموده اند، مطالبه مجدد از این شرکت به عنوان حق بیمه مضاعف می باشد.

مصدق: شرکت توسعه نرم افزارهای بانکی نگاه: پرداخت های متفرقه به عنوان کارانه و پاداش به کارمندان مازاد بر حق بیمه سقف دستمزد مشمول کسر حق بیمه بوده و مغایر بر مقررات تامین اجتماعی است.

۱۲- علی الراس نمودن: اخیراً طبق رویه اجرایی ابلاغ شده به استان‌ها در صورتی که شرکتی مدارک و مستندات در اختیار سازمان قرار نداده و با حسابرسان موسسه حسابرسی همکاری ننماید. سازمان به صورت علی الراس و با لحاظ نمودن حداکثر دستمزد مندرج در لیست اقدام به صدور بدهی می نماید. به عبارت دیگر مطالبه حق بیمه به صورت علی الراس از بانک های خصوصی موسسات آموزشی، موسسات مالی اعتباری، بیمارستان‌های خصوصی و فروشگاه های زنجیره ای بدون هرگونه مستند قانونی در اجرای نامه شماره ۱۴۰۴/۲۴۷۶/۵۰۲۰/۱۴۰۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۱۷ مدیرکل وصول حق بیمه که این امر مغایر مفاد ماده ۱۰۲ قانون تامین اجتماعی و بخشنامه ۱۲ جدید درآمد می باشد.

مصدق: بیمارستان افلاطونیان شهرستان بم: براساس گزارش بازرسی سال ۱۳۹۸ و استعلام بدهی شماره ۱۳۸۲۲۰ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۲ مبلغ ۶.۸۶۵.۹۸۴.۲۹۱ ریال بدهی اعلام و در هیات تشخیص مطالبات بدوی منجر به صدور رای مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۰ گردید که با پرداخت مانده بدهی پرونده مختومه شد. لیکن متعاقباً سازمان با استناد به بخشنامه داخلی و احتساب جرائم، مجدداً همان بدهی مختومه را وصول می کند که نهایتاً در رای دادنامه شعبه ۴۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری به شماره ۲۸۱۸۷۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۷ نقض گردید. با وجود این رای قطعی، سازمان مجدداً اقدام به تاکید و وصل بدهی نموده و کارفرما را دچار مشکلات عدیده کرده است. همچنین در همین کارگاه برای سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بدون انجام بازرسی اسناد، طی اعلامیه‌های شماره ۱۹۴۱۵ و ۱۹۴۱۶ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۶ مبالغی به عنوان بدهی ثبت و مطالبه گردید که کاملاً برخلاف مقررات است.

۱۳- عدم پذیرش شمول بند ۴ بخشنامه ۱۴ درآمد: در مواردی که تولیدکننده اقدام به اجاره کارخانه و بهره برداری از آن نموده، مطالبه حق بیمه با اعمال ضریب، مغایر مفاد ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۹۸/۲/۱۵ می باشد زیرا در قانون اشاره‌ای به نحوه مالکیت کارگاه نشده و منحصراً انجام کار در کارگاه های تولیدی و با کارکنان ثابت پیمانکار مدنظر بوده است.

۱۴- واگذاری امر بازرسی و حسابرسی سازمان به موسسات خصوصی و عدم رعایت اصول کارشناسی و عدم آگاهی به مسائل و مشمول نمودن اقلام غیر مرتبط و ابلاغ بدهی های سنگین و نهایتاً فرآیند اعتراض و پیگیری: سازمان تأمین اجتماعی به استناد ماده (۴۷) قانون تأمین اجتماعی و بخشنامه ۱۱، بازرسی دفاتر قانونی کارفرمایان از طریق موسسه حسابرسی تأمین اجتماعی یا برون سپاری به اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می دهد؛ لیکن به کارگیری افراد کم تجربه و نامطلع در خصوص دستورالعمل ها و بخشنامه های تأمین اجتماعی توسط موسسه حسابرسی که باعث مشکلات عدیده برای کارفرمایان می گردد از جمله اینکه حسابرسان آموزش ندیده مواردی را بدهکار می کنند که مبنایی برای بدهکاری وجود ندارد.

۱۵- اشتباهات و بی دقتی های صورت گرفته در کاربرگ ها: طبق بررسی های انجام شده در کاربرگ شماره ۲ گاهی اشتباهات در اعداد و ارقام جهت مطالبه حق بیمه در گزارش های بازرسی دیده می شود که هزینه هایی را برای کارفرمایان ایجاد می نماید.

مصدق: شرکت توسعه نرم افزارهای بانکی نگاه: در کاربرگ شماره ۲ و در سرفصل هزینه های کارکنان، طبق سند و شرح گزارش بازرسی شرکت، مبلغ ۷.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال می باشد اما در ستون ۱-۵ اشتباهات مبلغ ۷.۲۹۹.۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال به عنوان مشمول حق بیمه به ماخذ ۳ درصد مطالبه گردیده در حالیکه در کاربرگ رابط و ستون غیر مشمول مبلغ اشاره شده به صورت منفی ثبت و لیکن در گزارش نهایی کماکان مبنای محاسبه قرار گرفته است.

۱۶- مشمول نمودن قراردادهای تک نفره علیرغم رای هیات عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۸۱۵ و بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی: بر اساس رأی شماره ۱۸۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، تصمیم مقررات ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی به قراردادهایی که پیمانکار شخصاً و بدون به کارگیری کارگر یا نیروی انسانی دیگر انجام می دهد، فاقد مبنای قانونی تشخیص داده شده است. بنابراین صرف پیمانکاری بودن قرارداد، به تنهایی موجب مطالبه حق بیمه یا اعمال ضریب بیمه پیمانکاری نیست و چنانچه قرارداد واقعاً توسط شخص پیمانکار و بدون استفاده از نیروی انسانی دیگر اجرا شده باشد، تسری ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی به آن قابل ایراد است.

۱۷- عدم توجه به ماده ۹۲ قانون نظام صنفی در بازرسی از اصناف: یکی از مسائل جدی مرتبط در حوزه اصناف، عدم اجرای ماده ۹۲ قانون نظام صنفی است. مطابق این ماده، «سازمان تأمین اجتماعی فقط در صورت شکایت هر یک از کارکنان واحدهای صنفی مبنی بر عدم پرداخت حق بیمه در مدت همکاری توسط افراد صنفی می

تواند به نظر بازرسی یا مندرجات دفاتر قانونی فرد صنفی، استناد و حق بیمه را دریافت کند. این مبلغ در صورت احراز تخلف فرد صنفی، معادل حق بیمه پرداخت نشده شاکی شاغل و جریمه ای به مبلغ دو برابر آن خواهد بود. چنانچه مبلغ جریمه کمتر از یکصد هزار ریال باشد جریمه نقدی معادل یکصد هزار ریال خواهد بود» با این وجود تقریباً بدون توجه به این حکم قانونی پس از بازرسی سازمان و بدون شکایت کارکنان، مطالبه حق بیمه از واحدهای صنفی صورت می‌پذیرد.	
موضوع مشکلات بازرسی دفاتر قانونی توسط موسسات حسابرسی سازمان تامین اجتماعی به درخواست شوراهای گفت و گوی استانی، کمیسیون مالیات کار و تامین اجتماعی اتاق ایران در تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۶ با حضور نمایندگان بخش خصوصی، سازمان تامین اجتماعی، وزارت کار، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، موسسه حسابرسی و قوه قضائیه به صورت بند به بند بررسی گردید. مورد اول رسیدگی به دفاتر کارفرمایان به بیش از یکسال گذشته به عناوین مختلف بود. به استناد مفاد مصوبه «ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی» در سال ۹۶ مقرر شد که «بازرسی مندرجات دفاتر قانونی صرفاً در بازه یک سال قبل از ارائه آخرین لیست ارسالی کارفرمایان مجاز است» لیکن به این مصوبه توجه نمی‌شود و بازرسان با مشمول نمودن سند افتتاحیه دفاتر مالی کارفرمایان، عملاً به حساب‌های سال‌های مالی قبل کارفرمایان ورود می‌نمایند و از کل حساب‌ها، خصوصاً حساب‌های فاقد ماهیت حقوق و دستمزدی (حساب ساختمان، حساب تأسیسات، حساب ماشین‌آلات و تجهیزات، حساب هزینه‌های قبل از بهره‌برداری خرید زمین و نقل و انتقال اموال و سایر دارائی‌ها) مطالبه حق بیمه می‌نمایند. در این ارتباط نمایندگان سازمان تامین اجتماعی بیان نمودند که ورود به حساب‌های افتتاحیه و به سال‌های قبل به این دلیل است که در گزارش موسسه حسابرسی به یک تخلف، عدم همکاری و عدم ارائه به موقع قراردادها از سوی کارفرمایان اشاره می‌گردد و به استناد مفاد بخشنامه ۱۱ جدید درآمد، موسسه حسابرسی با توجه به سند افتتاحیه بازرسی را انجام می‌دهد. نمایندگان بخش خصوصی بیان نمودند که در ارتباط با استثنائاتی که موسسه حسابرسی به سند افتتاحیه ورود می‌کند و در مورد عدم همکاری نیز شفافیت وجود ندارد و مشخص نمی‌باشد که معنا و تفسیر عدم همکاری و تخلف چیست؟ همچنین عملاً سازمان با أخذ فرم تعهد ۱۰ ساله در زمان صدور مفاصاحساب، اجازه ورود به حساب‌های کارفرمایان در سال‌های مالی قبل را دارد، ضمن آنکه در مواردی موسسه حسابرسی در مهلت تعیین‌شده، آن سال را بازرسی نمی‌کند و بعد در سال‌های آتی با ورود به سند افتتاحیه به سال‌های مالی قبل ورود می‌نماید. در ادامه در خصوص مشمول نمودن خرید و فروش تجهیزات بیان شد که کلیه خرید و فروش‌ها و هزینه‌هایی که دارای فاکتور می‌باشند؛ مشمول کسر حق بیمه قرار می‌گیرند. این در حالی است که در فاکتورهای صادره، خرید و فروش	جمع‌بندی جلسه کارشناسی

تجهیزات و اقلام مصرفی، صرفاً کالا مبادله گردیده و نیروی انسانی نقش مستقیمی ندارد و این موارد نباید مشمول کسر حق بیمه قرار گیرند. واحدهای اجرایی سازمان با برداشت اشتباه از این بند، فاکتورهای صادره را همانند قراردادهای منعقد شده که ماهیت متفاوت از صرف خرید و فروش داشته، مشمول احتساب حق بیمه می‌نمایند که این اشتباه موجب عدم اجرای صورتجلسات و بخشنامه‌های مربوط به استانداردسازی کاربرگ شماره ۳ و تحمیل ضرر و زیان به کارآفرینان شده است. همچنین مطالبه حق بیمه بابت هزینه نصب تجهیزات خریداری شده با این استدلال که هزینه نصب در اسناد مالی شرکت مشاهده نگردید در حالیکه موضوع نصب توسط کارکنان شرکت انجام و حسب مورد حق بیمه آن‌ها پرداخت گردیده، مغایر صدر بند ۵۳ بخشنامه ۱۴ جدید درآمد می‌باشد و این موضوع نیز یکی از چالش‌های کارفرمایان در بازرسی از دفاتر است. در پایان این جلسه مقرر گردید پیشنهادات حذف فرم تعهد ۱۰ ساله بازرسی دفاتر جهت صدور مفادحساب و عدم ورود موسسات حسابرسی به سند افتتاحیه در زمان بازرسی به دلیل عدم رسیدگی موسسات حسابرسی در مهلت تعیین شده و شفاف سازی در این خصوص و همچنین مشمول نکردن خرید و فروش تجهیزات و عدم اعمال ضریب برای فاکتورها؛ مشمول نبودن هزینه های نصب و راه اندازی ماشین آلات توسط پرسنل به شورای مقررات زدایی سازمان تامین اجتماعی جهت بازنگری ارسال شود. ضمن اینکه مقرر شد باقی موارد نیز در جلسات آتی در سازمان تامین اجتماعی مورد بررسی قرار گیرند.	
۱. ارسال نامه شماره ۱۳۰۵۹ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۳ به سازمان تأمین اجتماعی و اعلام مشکلات و درخواست جهت اصلاح و بازنگری در بخشنامه‌ها و رویه‌های بازرسی دفاتر قانونی ۲. ارسال نامه به شماره ۱۴۱۷۴/۱۰/۱۱/۱۴۱۷۴ ص مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۴ بعد از جلسه کارگروه به سازمان تأمین اجتماعی و پیگیری مصوبه جهت انجام اصلاحات و برگزاری نشست از سوی سازمان تأمین اجتماعی ۳. تشکیل جلسه از سوی سازمان تامین اجتماعی در تاریخ ۱۴۰۵/۷/۸ در سازمان تامین اجتماعی و بررسی ۳ موضوع از ۱۴ مورد اشاره شده در نامه دبیرخانه کمیته	اقدامات بعد از جلسه کارگروه تخصصی
به منظور حسن اجرای مقررات و شفافیت در حسابرسی بیمه‌ای، پیشنهاد می‌گردد: ۱. مفاد جدول نهایی بخشنامه ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی و مصوبه اقتصاد مقاومتی مجدداً به بازرسان و موسسه حسابرسی سازمان ابلاغ و تأکید شود. ۲. حذف فرم تعهد ۱۰ ساله بازرسی دفاتر، پیوست بخشنامه تنقیح و تلخیص ۱۱ جدید درآمد و ملحقات آن (نحوه اجرای ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی)	پیشنهاد دبیرخانه

۳. عدم ورود موسسات حسابرسی به سند افتتاحیه در زمان بازرسی به دلیل عدم رسیدگی به موقع و یا مهلت قانونی مقرر موسسات حسابرسی و شفاف سازی در این خصوص ۴. عدم ورود به سند افتتاحیه در صورتی که اسناد این سند قبلا مورد حسابرسی واقع شده باشد ۵. عدم شمول فاکتورهای خرید و فروش تجهیزات ۶. عدم شمول هزینه های نصب و راه اندازی ماشین آلات توسط پرسنل و عدم اعمال ضریب ۱۰ درصد برای نصب و سایر موارد ذکر شده در گزارش ۷. سیستم نظارتی جهت مواخذه و برخورد با حسابرسی که خارج از چارچوب ضوابط قانونی فوق الذکر اقدام می نمایند، فعال گردد.» و در صورت عدم اجرا؛ حسابرسان مورد مواخذه قرار گیرند.	
۱. فراخوان دبیرخانه شورای گفت و گو به شماره ۲۷/۷۴۱۲/ص مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۲۴ ۲. گزارشات شوراهای گفت و گوی استانی ۳. نامه کمیسیون مالیات، کار و تأمین اجتماعی اتاق ایران به شماره ۵۰/۲/۲۲۴۴۱/د مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۳۰ به دبیرخانه شورای گفت و گو ۴. نامه شماره ۱۳۰۵۹ مورخ ۱۴۰۵/۱۰/۰۳ به سازمان تأمین اجتماعی ۵. نامه به شماره ۱۰/۱/۱۴۱۷۴/ص مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۴ به سازمان تأمین اجتماعی و عدم دریافت پاسخ ۶. نامه شماره ۲۷/۷۰۵۰/ص مورخ ۱۴۰۵/۰۵/۱۸ دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار ۷. نامه شماره ۵۸۶۶۰/۵۵۱۴۰۵ مورخ ۱۴۰۵/۰۵/۲۷ معاونت حقوقی ریاست جمهوری به سازمان تأمین اجتماعی ۸. دعوتنامه سازمان تأمین اجتماعی به شماره ۷۱۰۰/۱۴۰۵/۳۶۱۷ مورخ ۱۴۰۵/۷/۱	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه